

službi, še ne prav zagrižen paznik, ker sicer bi sploh ne bili storili kaj takega. Le za eno noč ste prevzeli odgovornost nase in ste se zadovoljili s smešno častno besedo, da bom ob peti uri zjutraj nazaj v kaznilnici. Držal bi bil besedo brezpogojno, ako bi se ne bilo nekaj zgodilo. Izpustili ste me ob desetih v noči, ali se še spominjate? Nikdo me ni videl in povrh je ležala zunaj še gosta megla. Preskrbeli ste mi obleke in skraja je poteklo vse dobro. Peljal sem se naravnost proti zapadu in ker sem imel že tri leta kazni za seboj, me ni spoznal nikdo. Si pač lahko predstavljate, kaj počne kaznjenev v par urah prostosti. Podal sem se v kavarno in nato plesal v nekem bolj zakotnem vinskem hramu. Ob polnoči sem se poslovil od pijače in sem korakal navzdol ob Knežnjem jezcu. Naenkrat sem prepoznal pred seboj nekdanjo ženo. Smejala ter režala se je, tudi možki ob njeni strani mi je bil znan. Bili sta obe kanalji, ki me nista hoteli poznati pri sodni obravnavi, čeravno sta imeli mnogo več na vesti nego jaz. Žena se je kmalu po obsodbi pustila ločiti od mene. Nekaj časa sem sledil paru. Bližali smo se počasi mojemu prejšnjemu stanovanju, ko sem čul, da so se zaprla za obema večna vrata, je bilo za mene preveč. Ne daleč proč od hiše sem sedel na klep in sem koval maščevalne načrte. Dobra ura je minula, predno se je zopet pojavil oni mož. Ulica je bila prazna. Megla in drevesa so onemogočala vsak pogled v daljavo. Ko je hotel mimo mene, sem mu zastavil pot. Trenutno me je prepoznal in začel kričati na pomoč in jaz sem ga seve obdeloval s pestmi. Koraki so se bližali, spomnil sem se, da bi me kedo lahko ujel, kar bi se nikakor ne smelo zgoditi. Pustil sem lepova na tleh in stekel po ulici! Prega-njalci v gosti megli niso imeli sreče in so kmalu zgubili sled. Bližnja ura je bila štiri čez polnoč, ves prestrašen sem krenil na povrat, kaznilnica je bila še daleč. Bolj sem bežal nego kora-

kal. Pred majhnim mostom preko kanala je bila gruča ljudi. Baš se je bila pognala ženska v vodo. Preko mostne ograje je bilo videti, kako se nekdo potaplja. Sploh je bila meurnost, da sem postal. Še večja budalost je bila, da sem vrgel s sebe sukajo in skočil v vodo. Ženska je bila že napol mrtva, ko sem jo dosegel in priplaval z njo k bregu. Naenkrat sem zagledal pred seboj dva stražnika, katera je privabil naval ljudi, ki so čakali na rešeno in na rešitelja. Žensko so mi takoj iztrgali radovedneži iz rok, jaz sem se zagnal nazaj v valove in plaval z vsemi možmi le naprej. Nikdo me ni pogrešil. Ko sem splaval šklepetajočih zob na suho, sem čul, kako je bila ura z mogočnimi udarci — pet! Ostal sem na svobodi, katera ste mi vi podarili, sem danes premožen mož in moja kazen je že zastarala. Ako bi ne bil danes moj avtomobil slučajno pokvarjen, bi se midva ne bila sešla. Iskal sem vas, nikdo mi ni znal povedati vašega naslova.

»To se je zgodilo 19. marca 1911, mar li ne?« razburjeno se je glasilo vprašanje delavca.

»Natančno na ta dan. Šele proti večeru omenjenega dne sem se zatekel k prijateljem, ki so me prikrili zasedujoči oblasti. Lotilo se me je pljučno vnetje, katerega sem srečno prebolel.«

»Ali veste, komu ste oteli taisto jutro življenje?«

»Ne.«

»Pridite, pokazal vam bom iz valov oteto žensko. Je namreč moja žena. Takrat je še bila moja nevesta, in nisva se mogla poročiti. Danes je zame praznik. Že deset let iščem rešitelja soproge, da bi se mu zahvalile. Ona je bila, katero ste vi rešili, vaš pobeg me je oropal službe, a našel sem boljši kruh in zame res zlato zakonsko srečo!«

*

Raznoterosti.

Kralj z največ ženami in potomci. Zamorski kralj Alifin Ogo v zapadno

afriski pokrajini Nigerije ima 400 žen in 600 otrok. Ogo pa ni na zunaj ostuden ali smešno našemljen kakor nekateri drugi zamorski kralji ter knezi, ampak zelo prikupljive zunanosti. Kadar sedi na prestolu, ima na glavi lično zlato krono, žezlo je srebrno in oblečen je v dragocen žamet.

Odšelki jezdecov armade Združenih držav Amerike tvorijo brezžične sprejemne postaje. Vsak jezdec ima na konju brezžično postajo, za anteno mu služi sulica, ki je ovita z bakreno žico.

Velikan s trinajstimi leti. 13 letni Robert Wadlow v severoameriški državi Illinois ju visok 18 m 22.6 cm in tehta 145 kg. Velikan je srednje velikih ter suhljatih staršev.

Lončica še vedno največje mesto. Uradno je bil objavljen rezultat ljudskega štetja, ki se je vršil v Angliji meseca aprila. Podatki izkazujejo skupnega prebivalstva Anglije nekaj manj kakor 45 milijonov. London je še vedno ohranil prvo mesto na svetu po številu prebivalcev. Šteje namreč nad 8 milijonov ljudi, kar znači porast 10% v zadnjih desetih letih. Newyork je po zadnjem štetju izkazoval nekaj manj kakor 7 milijonov ljudi.

Ne morejo se odvaditi človeškega mesa. S svoje raziskovalne ekspedicije v Afriki se je povrnil Amerikanec H. Bradley. Med svojim zanimivim pripovedovanjem omenja tudi, da je naletel v Belgijskem Kongu na pritikavo plemo Pigmejcev, med katerimi je največji mož visok štiri čevlje; ženske dosežejo velikost do treh čevljev in pol. Udani pa so ti pritikavci uživanju človeškega mesa, od česar jih ni mogoče odvaditi. Bradley pravi, da se je trudil na vse načine, da bi jim primrzil to navado, a ni uspel.

Obscjen na sto let. Pred sodiščem v Chikagu je bila razprava, kakoršne to sodišče še nima zaznamovane v svoji zgodovini. Tekom treh ur dvajset minut je bila proti nekemu zločincu vložena obtožba, končana obravnava in izrečena obsodba. Obsojenec je Thomp-

ko od druge strani. Ko prodajalec že tudi čepi, mu reče kupec: »No, zdaj pa predeni midednar, ki si ga dobil za kravo, iz roko v roko pod vimenom, pa te ne bo nikoli več nobena krava hrcnila.« Ko da kmet tujcu denar pod vimenom v roko, anisloč, Bog ve kako čaravnostvo se vrši, kupec z denarjem vstane, ga spravi in reče smehljaje: »No, zdaj pa me ne bo več hrcnila!« in odide. Kmetu pa je krava, ki jo je prodal brez napake, ostala zdaj z napako.

Čemu so Peterček najbolj čudil, je to, da mora iti spat, ko se ni zaspan in da mora vstati, ko bi rad še spal.

Peter se je prijel za prsi. Zapeklo ga je v njih, tako mu je postalo vroče od nenadnega strahu.

»Pa iz groba vstane, če mi storiš tako krivico.«

»Kakšno krivico?« se je delal Matija užaljenega.

»Pošteno sem ti posodil, poštene vrnil.«

»Sem, pošteno, Bog ve.«

»Imaš kaj pisanega?«

»Ne. Saj sva soseda in prijatelja.«

»Imaš priče?«

»Ne. Zorko je mrtev.«

»Mrtev, škoda! Tako ne more pričati ne tebi, da si plačal, ne meni, da mičesar dobil nisem.«

»Matija, da danes sem mislil, da si kristjan.«

Petek je zamahnil z roko, kakor bi hotel vreči tega kristjana kot ničvredno pleve v veter.

»Peter, pustiva to. In mrtve pustiva. Vrni mi zlepim, da ne bo tožb.«

»Jezus, tožili me hočeš? Po krivici?«

»Ne bi rad.« — Pomisljal je, preudarjajoč gledal tja čez njivo. — »Veš kaj, Peter, če ti je za denar težko, pa mi daj njivo tamle.«

»Ali noriš, Matija? Kako pa naj živimo brez te njive? In dali ti jo zastonj, kakor se pošari otroku jabolko?«

»Za stodvajset rajniš, Peter! To ni zastonj, bogme! In da ne rečeš: 'Sosod Matija je pogan', bi ti kak desetak še pridal. Take kupčije ne narediš več.«

Peter se je prijel za glavo, vso potno od telesne slabosti, od kašlja, ki se ga je v razburjenosti spet in spet loteval, od dušne tesnobe.

»Zdaj pa v resnici znorim. Saj si jih vendar dobil, Matija!«

»Nisem. Že vidim, da se bo treba obrniti na oblast. Ne hodim rad po kanclijah. A če mora biti. To imam zdaj za dobroto. Je pač res sirota na svetu.«

III.

Dve hiši sta bili od tega pomladnega dne bivališči velikega srčnega nemira, dve sosedni hiši, Korenova in Petkova.

Pri Korenu so govorili dan na dan o tem novem, groznem in neumljivem, ki je bilo prišlo nanje kakor nenadna smrt: pošteno vrnjeni dolg bi naj še vračali! Stodvajset goldinarjev pri tem siromaštva! Kje, za pet ran Kristusovih, jih naj vzamejo? Saj še zdravil ne morejo kupiti, ko pa dostikrat ni božjega pri hiši. Prodati? Kaj le? V hlevu je samo telčka, njih edino upanje. Ako ostane zdrava, pridejo sčasoma že do mleka, potrebnega v hiši kakor oči v glavi. Zdaj ga za Petra in otroke kupujejo, v vasi spodaj. Včasih morajo ostati po mesece na dolgu. Ni prijetno, a kako pomagati? Kravo so ob novem letu prodali.

(Dalje prihodnjič.)

son iz Louisville, ki je teden dni prej umoril policista C. Caseya. Obsojen je bil na sto let ječe s poostrenim zapornikom vsako leto za 24 ur na dan umora.

Kratek pregled letošnje jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra. Posebne paviljone bodo imele: pohištvena razstava in razstava preprog; kmetijski stroji in orodje; kmetijski proizvodi in zlasti vino v sodih ter buteljkah, brezalkoholne pijače, mlekarstvo, sadje, sočivje ter med. V naslednjem paviljonu bodo razstavljeni industrijski izdelki, ki pridejo v poštev pri tujskem prometu. Na tujkoprometni propagandni razstavi pa bodo razstavili: banski tujsko-prometni svet, dalje fotografi, domača umetnostna obrt, razstavljene bodo narodne noše, tiskarski in litografski izdelki, literatura, historična kmečka gostilna in razni tečaji. Razstavo »Higijene gostilničarske in hotelske stroke« bo organiziral ravnatelj Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirč. Ves veliki paviljon K bo rezerviran za razstavo slovenskih mest. Paviljon M pa za umetniško razstavo pokrajinskih slik. Dalje bodo na razstavi še razne druge zanimivosti, kakor so to: »vzorna gostilna«, »vzorna kuhinja«, točilnica, pivnica, posebna soba, kopalnica, tujska soba, mala dvorana, kavarniška soba itd. V propagandnem delu tujsko-prometne razstave bodo imele letošnje občine (Bled, Bohinj, Celje, Čerknica, Dobrna, Jezersko, Kamnik, Kočevje, Kostanjevica, Kranjska gora, Laško, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Pöbörje, Rogaska Slatina, Skofja Loka, Višnja gora i. dr.) vsaka svoj razstavni prostor. Te občine bodo nazorno pokazale promet tujcev s statističnimi slikami, umetniške slike ter fotografije prirodnih krasot, reliefe, klimatične razmere, cene za sobe in kompletno penzijo, zabavišča, prireditve in prospekte. Posebna pažnja bo posvečena načelu, da je treba predvsem živ material in modelih in kolikor mogoče malo slik, ki ubijajo razstavo, ki jo delajo enolično in nezanimivo. Akcijski odbor za zvezo s Sušakom bo razstavil najbrže relief z železniško traso. Avtomobilski klub bo razstavil v posebnem oddelku relief banovine z označbo cest, s stanjem cest, mednarodne cestne označbe, organizacije avto-kluba, fotografije in slike sportnih prireditelj, trofeje in dekorativni material. Nazorno bo pokazan tudi avtobusni promet v Dravski banovini. Sportni klub »Ilirija« bo razstavil modele kopališča, prostorov za tenis in drsališča. Aeroklub se nam predstavi s svojimi pridobitvami. Jadranska plovilna bo razstavila modele parnikov, njih notranjo opremo, modele pristanišč, reliefe naše primorske in dalmatinske obali, slike itd. Razstave so bodo udeležili tudi Jugoslov. sportna zveza, ki bo nasti razstavila reliefe smučkega terena ter modele skakalnic, SPD in »Skala« bosta razstavili reliefe planin, modele in lege koč, markacija potov, trofeje, sportno opremo. Velik bo tudi razstavni material Zveze za tujski promet v Ljubljani in Tujako-prometnega sveta v Mariboru. Uprava pošte in telegrafa bo pokazala z velikimi reliefi telefonske zveze v Dravski banovini. S primernimi svetlobnimi efekti bodo ti modeli prišli še posebej do vsejave. Velik in zanimiv bo tudi material ljubljanskega velesejma, ki bo podal nazoren pregled svojega 11letnega dela.

Radenska mineralna voda

Ima vsled svoje velike količine natrija to prijetno lastnost, da paralelizira vinsko kislino ter napravi vsako vino prijetno pitno.

Romarjem na Sv. gore.

Sv. Peter pod Sv. gorami. (Veliko romanje na Sv. gore.) Na Sv. gorah se bo letos vršil velik romarski tridnevni shod, dne 6, 7. in 8. septembra. Romarske slovesnosti se prično že v soboto dne 5. septembra popoldne. Na razpolago bo dovolj duhovnikov, tako, da bodo romarji imeli dovolj spovednikov na razpolago. V nedeljo dne 13. septembra, je rano sv. opravilo ob 7. uri, pozno sv. opravilo pa ob 10. uri. V torek 15. septembra je več sv. maš in slovesen sklep romarskih pobožnosti. Ob prihili tridnevne, 6, 7. in 8. septembra in petem celo osemino do 15. septembra so podeljeni popolni odpusti. Dne 6, 7. in 8. septembra se bo na Sv. gorah prodajal »Ilustrirani Slovenec«, ki bo objavil zanimivosti Svetih gor v slikah in zgodovinskem opisu. Najlepši spomin na Sv. gore bo pač ta številka »Ilustriranega Slovenca«, ki bo stala samo 2 Din. Romarji naj jo kupijo tudi svojim prijateljem in znancem kot spomin iz svetogorske božje poti. Romarjem, ki se žele poslužiti avtobusov, navajamo sledeči vozni red: Celjski avtobus: Železniška postaja Grobelno (restavracija Vuga): odhod ob 19. uri in prihod v Sv. Peter pod Sv. gorami ob 20.55. Odhod iz Sv. Petra ob 5.45, prihod v Grobelno ob 7.50. — Poštni avtobus: Železniška postaja Mestinje: odhod ob 8.52, prihod v Sv. Peter ob 10.35. Odhod iz Sv. Petra ob 12.00 in prihod na Mestinje ob 13.30. — Avtobusno podjetje Falk, Zagreb: Postaja Brežice: odhod ob 17.30 prihod v Sv. Peter (Sokol) 18.30. Vsi častilci in prijatelji svetogorske Matere božje iskreno vabljeni!

*

Moers—Meerbeck (Nemčija). Prav lepo smo obhajali 10 letnico kralja Aleksandra. Ob 2. uri popoldne smo se zbrali k lepi cerkveni slovesnosti, katero je opravil g. duhovni vodja Hegenkötter. Orisal nam je pomen slavnosti, ki se naj izraža v ljubezni do domovine in njegovega dobrega vladarja. Nato smo se zbrali v društveni dvorani, kjer so naše slavje obiskali: g. generalni konzul Markovič in podkonzul s celotnim osebjem, tukajšnji g. župnik Schelling, g. vodja Hegenkötter in bogo-

slovec Premrl, ki petuje po Nemčiji. Uvod k proslavi so tvorile ganljivo lepe deklamacije. Glavni govor je imel g. Vabič iz Hocheide. Narisal nam je domovino, njene lepote in ljubeznost vladarja Aleksandra. Po govoru je nastopil pevski zbor »Zvon« iz Hamborna z več domoljubnimi pesmi. Dobro se je postavil tudi orkester, katerega vodi naš rojak Hriberšek. Sledili so še govori: g. duhovnega vodje Hegenkötterja, g. župnika, g. generalnega konzula in nato je bila prečitana kralju odpisana udanostna brzojavka. Ob koncu proslave se je zahvalil predsednik Lindič za obisk, kakoršnega ni pričakoval nikdo pri sedanjem bednem stanju kolonije in je prosil g. generalnega konzula za nadaljnjo naklonjenost. G. konzul se je se je zahvalil za prisrčno manifestacijo. Naše geslo je in hoc: vse za vero v Boga, kralja in dom!

Pernice nad Muto. Mutil sem se nadavno onkraj meje v Šopoti. Lepa je Šopota in prijazni so ljudje tam, kakor že piše Šlömšek leta 1860: »Došel sem tretjkrat v prijazno Šopoto; našel stari kraj, pa ne starih znancev in prijateljev; tudi stari slovenski jezik v teh planinah umira.« Res je danes že skoro umrl, le nekaj starejših še zna slovensko govoriti; a hišna imena in priimki pričajo, da so bili tukaj slovenski domovi. Materni jezik naš je tu izumrl, po čigavi krivdi, to raziskovati ni naš namen, a stara prijaznost in domačnost sta ostali. Na pokopališču leže danes drug poleg drugega Slovenci in Nemci, ki so padli v obmejnih bojih letu 1919. Letos se gradi nova okrajna cesta čez Krumbach (potok Kriva) v Šopoto, ob cesti bode napeljan državni telefon. Umestno bi bilo podaljšanje ceste čez mejo pri Dvojnem potoku in po Bistriškem jarku na Muto, tako bi se vnovčilo velikansko bogastvo lesa ob Bistrici, ako se omili današnja strašna gospodarska kriza.

Kapla. Dan radosti je bil za vso okolico, ko je pretečeno nedeljo ob veliki udalezbi duhovnikov, bogoslovcev in drugih svatov prvič pristopil k oltarju gospod Jakob Vraher in opravil najsvetejšo daritev. Od zadnje nove maše je minulo celih 30 let, zato je razumljivo, da so se ta dan radovala srca tistih, ki so prihitali na prijazno Kaplo, da pozdravijo novomašnika v svoji sredi!

Ruč. O velikanski požarni nesreči pri skladiščih ruške tovarne je »Gospodar« poročal. Vodstvo tovarne popravlja z vse naglieo uničeno skladišče.

Pameče pri Slovenjgradcu. Za opetovano se je govorilo o gradnji društvenega doma, kateri je pri nas z ozirom na razvoj društev in izobrazbo mladine neohodno potreben. Naj pristojni činitelji starijo vse potrebno, da se društveni dom čim prej zgradi. Ne dremajmo zaspani! Pred par leti se je pri nas ustanovil pevski moški zbor, kateri nas je večkrat razveselil s svojim petjem v cerkvi in drugod. Želeli bi, da bi se ta zbor zopet počivil ter da bi se njegova pesem zopet razlegala črez hrib in plan. — Veliko Gospojnico smo pri nas kar najslavnejše proslavili. Iz topičev smo spustili nič manj kot 35 kg smodnika. Je včasih šumno veselo tudi pri nas.

Sv. Martina pri Vuzberga. Dne 11. avgusta 1908 je bilo, ko je stopil gospod Anton Lajšnik prvič pred oltar, da kot novoimenovani župnik župnije Sv. Martina opravi najsvetejšo daritev za svoje nove župljane. 25 let je minulo od takrat Dolga doba za vsakega, posebno še za dušnega pastirja, ki je kljub težavnim razmeram držal svojo župnijo na obžudovanja vredni višini. Kaj je storil v temu